

Голові Разової спеціалізованої вченої ради ДФ 17.051.052
Запорізького національного університету,
Доктору наук з фізичного виховання та спорту, професору,
Тищенко Валерії Олексіївни

РЕЦЕНЗІЯ

доктора наук з фізичного виховання та спорту, доцента
Караулової Світлани Іванівни,
на дисертаційну роботу Воронцова Артура Ігоровича
на тему **«Удосконалення фізичної та техніко-тактичної підготовленості
дівчат 14-15 років, які займаються боксом
на етапі попередньої базової підготовки»**,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Система підготовки спортсменок, які займаються боксом, на різних етапах багаторічної підготовки є складним, багатогранним та комплексним процесом, основною метою якого є досягнення найвищих спортивних результатів у змагальній діяльності у спорті вищих досягнень. Етап попередньої базової підготовки є своєрідним фундаментом, у межах якого формується той оптимальний рівень фізичної, функціональної та техніко-тактичної підготовленості спортсменок, що дозволяє найбільш оптимально планувати тренувальний процес з урахуванням збереження здоров'я та функціональних резервів для подальшого вдосконалення спортивної майстерності у системі багаторічної спортивної підготовки.

Вирішення питань вдосконалення тренувального процесу дівчат 14-15 років, які займаються боксом на етапі попередньої базової підготовки, повинно бути спрямовано на підвищення рівня фізичної, функціональної та техніко-тактичної підготовленості на основі розробки нових програм побудови тренувального процесу, які враховують сучасні вимоги жіночого боксу та індивідуальний психофізіологічний статус спортсменок.

Тому питання якісної підготовки спортивного резерву, зокрема, на етапі попередньої базової підготовки є однією з найбільш актуальних проблем сучасного боксу.

Актуальність зазначеного дослідження підтверджується приналежністю до плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту Запорізького національного університету «Теорія і практика

підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту» (державний реєстраційний номер 0114U002658).

Авторська роль полягає у розробці анкет та проведенні опитування, обґрунтуванні методичних підходів до розробки програми побудови тренувального процесу спортсменок 14-15 років, які спеціалізуються у боксі, у групах четвертого року навчання етапу попередньої базової підготовки.

Метою даного дослідження було наукове обґрунтування експериментальної програми побудови тренувального процесу боксерок 14-15 років на етапі попередньої базової підготовки для підвищення рівня їх фізичної та техніко-тактичної підготовленості.

Мета дослідження конкретизувалась у наступних завданнях:

1. Вивчити та проаналізувати дані науково-методичної літератури з проблеми оптимізації тренувального процесу та загальної підготовленості дівчат, які спеціалізуються в боксі, на етапі попередньої базової підготовки.

2. Проаналізувати динаміку показників загальної та спеціальної фізичної, функціональної та техніко-тактичної підготовленості боксерок 14-15 років у процесі тренувальних занять за типовою програмою ДЮСШ з боксу в рамках річного макроциклу.

3. Вивчити особливості психофізіологічного статусу дівчат 14-15 років, які займаються боксом, на етапі попередньої базової підготовки.

4. Розробити та експериментально перевірити ефективність авторської програми побудови тренувального процесу боксерок 14-15 років у групах четвертого року навчання етапу попередньої базової підготовки.

5. Розробити практичні рекомендації щодо впровадження експериментальної програми в тренувальний процес юних боксерок 14-15 років на етапі попередньої базової підготовки.

Об'єкт і предмет дослідження відповідають меті та завданням, що поставлені у роботі.

Об'єкт дослідження – рівень фізичної та техніко-тактичної підготовленості дівчат 14-15 років у процесі занять боксом на етапі попередньої базової підготовки. Предмет дослідження – вплив експериментальної програми побудови тренувального процесу на рівень загальної та спеціальної фізичної, функціональної та техніко-тактичної підготовленості боксерок 14-15 років на етапі попередньої базової підготовки.

Новизна наукових положень і результатів, отриманих особисто здобувачем і поданих на захист полягає в тому, що дисертантом:

- **вперше** вивчено сучасні підходи щодо побудови тренувального процесу юних боксерок 14-15 років на етапі попередньої базової підготовки з урахуванням вимог сучасного рівня розвитку жіночого боксу;

- **вперше** розроблено експериментальну програму тренувальних занять юних боксерок 14-15 років у підготовчому періоді річного макроциклу, яка враховує сучасні вимоги щодо підготовки спортивного резерву в жіночому боксі, вікові та психофізіологічні особливості жіночого організму, що

розвивається, а її реалізація сприяє суттєвому покращенню техніко-тактичної, фізичної та функціональної підготовленості дівчат цього віку;

- **вперше** запропоновано авторський алгоритм удосконалення техніко-тактичної підготовленості боксерок 14-15 років з урахуванням особливостей їх психологічного стану та основних психофізіологічних особливостей (тип темпераменту, сила нервової системи, психологічний тип, індивідуальний профіль асиметрії тощо);

- **вперше** розроблено авторський модуль оцінки техніко-тактичної підготовленості дівчат-боксерок на етапі попередньої базової підготовки;

- **вперше** запропоновано модельні характеристики психофізичного стану дівчат-боксерок 14-15 років на етапі попередньої базової підготовки для підвищення якості існуючої системи спортивної орієнтації та спортивного відбору у жіночому боксі;

- доповнено та розширено дані щодо побудови тренувального процесу боксерок 14-15 років з урахуванням психофізіологічних особливостей їхнього організму;

- набули подальшого розвитку напрями вдосконалення техніко-тактичної, фізичної та функціональної підготовленості боксерок 14-15 років згідно з основними положеннями сучасної теорії періодизації підготовки спортсменок у цьому виді спорту;

- підтверджено дані щодо суттєвої залежності рівня техніко-тактичної підготовленості від показників загальної та спеціальної, фізичної й функціональної підготовленості організму.

У процесі дослідження дисертантом було використано сучасні методи, які відповідають вимогам спортивної та наукової метрології. Слід зазначити, що у процесі педагогічного експерименту наукові результати отримані також за допомогою сучасних інформаційних технологій, а саме, комп'ютерної програми для визначення рівня функціонального стану серцево-судинної та дихальної систем організму спортсменок. Обґрунтованість та достовірність результатів забезпечувалась відповідною кількістю експериментальних досліджень (досить тривалий період проведення педагогічного експерименту із 2017 р. по 2021 р.) і достатньою вибіркою (залучено 20 боксерок 14-15 років на етапі попередньої базової підготовки); належним узагальненням доступних наукових та навчально-методичних матеріалів; організацією експериментальної роботи з використанням комплексу методів дослідження, адекватних об'єкту і предмету, меті і завданням дисертаційного дослідження, практичною апробацією; статистичною обробкою отриманих результатів із урахуванням специфіки предмету та конкретних дослідницьких завдань. Отже, вищенаведене дозволяє вважати отримані наукові положення та висновки обґрунтованими та вірогідними.

Дослідження ґрунтується на детальному теоретичному аналізі науково-методичної літератури та практичному досвіді роботи провідних зарубіжних та українських тренерів та спортсменок, які спеціалізуються у боксі. Загалом автором проаналізовано 270 джерел, з них 38 іноземною мовою.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання отриманих результатів дослідження та розроблених рекомендацій для оптимізації компонентів тренувального процесу боксерок 14–15 років у процесі занять боксом. Заслуговує увагу авторська програма вдосконалення фізичної та техніко-тактичної підготовленості спортсменок 14–15 років на етапі попередньої базової підготовки, що враховує особливості динаміки параметрів фізичної, функціональної, техніко-тактичної підготовленості спортсменок та їх психофізіологічного статусу.

Результати дослідження впроваджені в роботу кафедр теорії та методики фізичної культури і спорту, фізичної культури і спорту Запорізького національного університету Міністерства освіти і науки України, у навчально-тренувальний процес відділення боксу дитячо-юнацької спортивної школи № 1 м. Мелітополь Запорізької області, ГО Закарпатської обласної федерації боксу та Запорізького обласного осередку Федерації боксу України, що підтверджують відповідні акти впровадження.

Оформлення дисертації відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел і додатків, викладена українською мовою на 246 сторінках (217 – основний текст).

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів, визначено особистий внесок здобувача, наведено дані щодо апробації роботи та впровадження отриманих результатів в практику, зазначено кількість публікацій.

У першому розділі «Актуальні проблеми організації тренувального процесу дівчат-боксерок на етапі попередньої базової підготовки в сучасних умовах розвитку жіночого боксу» представлено аналіз науково-методичної літератури та документальних джерел з мережі Інтернет з проблеми дослідження. Автором достатньо ретельно розкриті питання щодо проблеми вдосконалення спортивного тренування на етапі попередньої базової підготовки в сучасних умовах розвитку жіночого боксу. Визначено, що обов'язковою складовою у системі відбору та підготовки якісного спортивного резерву у жіночому боксі є необхідність розробки сучасних програм тренувальних занять з жінками-боксерками з врахуванням фізіологічних та психофізіологічних особливостей жіночого організму.

У другому розділі роботи наведено обґрунтованість методів здійснених досліджень, їх відповідність об'єкту, предмету, меті та завданням роботи, доцільність застосування запропонованих методів, описано організацію дослідження і контингент випробуваних.

Третій розділ дисертаційного дослідження «Особливості динаміки показників фізичної, функціональної та техніко-тактичної підготовленості дівчат-боксерок 14-15 років у річному макроциклі на етапі попередньої базової підготовки» присвячений загальній характеристиці типової програми занять з боксу для жінок на етапі попередньої базової підготовки. Наведено результати

констатувального педагогічного експерименту щодо рівня загальної і спеціальної фізичної, функціональної та техніко-тактичної підготовленості, а також результати оцінки загального психофізіологічного статусу боксерок 14-15 років. На основі експериментальних даних, зроблено припущення про недостатню ефективність програми побудови тренувального процесу спортсменок у річному макроциклі підготовки і про необхідність корекції програми тренувань для підвищення ефективності тренувального процесу юних боксерок на етапі попередньої базової підготовки.

У четвертому розділі «Експериментальне обґрунтування авторської програми вдосконалення фізичної та техніко-тактичної підготовленості боксерок 14-15 років на етапі попередньої базової підготовки» детально представлена загальна характеристика експериментальної програми побудови тренувального процесу юних боксерок 14-15 років. Експериментальним чинником став перерозподіл обсягу тренувального навантаження різної спрямованості у межах восьми мезоциклів річного мкроциклу та авторський модуль оцінки техніко-тактичної підготовленості спортсменок, які спеціалізуються в боксі. За результатами проведеного педагогічного експерименту встановлені вірогідні відмінності ($p < 0,05$; $p < 0,01$; $p < 0,001$) між показниками, що вивчались, у контрольній та експериментальній групах спортсменок. Це дозволило констатувати достатньо високу ефективність розробленої експериментальної програми тренувального процесу в процесі їх підготовки до Всеукраїнських змагань різного рангу (спортсменки вибороли 9 перших, одне друге, одне третє та одне п'яте місце) і рекомендувати її для практичного впровадження у систему підготовки спортсменок 14-15 років у даному виді спортивної діяльності на етапі попередньої базової підготовки.

У п'ятому розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» охарактеризовано ступінь вирішення завдань дослідження та наведено узагальнені дані експериментальної роботи, що дозволило обґрунтувати наукові підходи щодо вдосконалення рівня загальної та спеціальної фізичної, функціональної та техніко-тактичної підготовленості боксерок 14-15 років на етапі попередньої базової підготовки на основі апробації експериментальної програми побудови тренувального процесу у річному макроциклі.

Висновки дисертаційної роботи в цілому відображають отримані результати і відповідають меті та завданням дослідження. Роботу завершують практичні рекомендації, додатки та список використаних літературних джерел.

Визначаючи відповідний науковий рівень дисертаційного дослідження слід звернути увагу на окремі дискусійні положення та зауваження:

1. У розділі 3 «Особливості динаміки показників фізичної, функціональної та техніко-тактичної підготовленості дівчат-боксерок 14-15 років у річному макроциклі на етапі попередньої базової підготовки» надано загальну характеристику типової програми тренувальних занять з боксу та аналіз особливостей річного циклу підготовки боксерок на етапі попередньої базової підготовки, а саме, розподіл кількості годин на різні види підготовки (табл. 3.1), але у самій таблиці 3.1 (с. 90) наведено показники фізичної

працездатності та загальної фізичної підготовленості юних боксерок 14-15 років на початку констатувального експерименту.

2. Автор не дотримується єдиного формулювання розробленої авторської програми (в одному випадку, називає програма вдосконалення фізичної та техніко-тактичної підготовленості боксерок 14-15 років на етапі попередньої базової підготовки, в іншому – експериментальна програма побудови тренувального процесу юних боксерок або авторська програма організації тренувальних занять з урахуванням особливостей динаміки параметрів фізичної, функціональної, техніко-тактичної підготовленості спортсменок та особливостей їх психофізіологічного статусу), на наш погляд, необхідно прийти до єдиної думки в її назві.

3. У межах формувального експерименту у тренувальний процес спортсменок було впроваджено програму тренувальних занять, основними модифікованими компонентами якої, стали авторський алгоритм організації тренувальних занять з техніко-тактичної підготовки та авторський модуль оцінки техніко-тактичної підготовленості дівчат-боксерок 14-15 років. На основі результатів тестування за авторським модулем автор наводить сформовані індивідуальні профілі з техніко-тактичної підготовленості боксерок з метою корегування його певних компонентів, але у роботі не зрозуміло, яким чином здійснювалась сама методика корекції ТТП. Було би доцільніше навести приклади за рахунок яких тренувальних засобів, методів коригувалися індивідуальні профілі спортсменок з урахуванням психофізіологічних особливостей жіночого організму.

4. У розділі 4 наведено перерозподіл обсягу тренувальних навантажень у годинах з акцентом на підвищення обсягу засобів швидко-силової спрямованості та спеціальних фізичних вправ (табл. 4.1) на основі чого автор констатує, що це дозволило здійснити індивідуальний підхід щодо планування обсягу тренувальних навантажень для боксерок 14-15 років з урахуванням особливостей їх психофізіологічного статусу, а саме: типу темпераменту, сили нервової системи, індивідуального профілю функціональної асиметрії. Доцільною, на наш погляд для практики спортивного тренування, є деталізація експериментальної методики (навести приклади планування окремих типів мікроциклів у межах підготовчого, змагального та перехідного періодів річного макроциклу). Бажано пояснити, саме, Ваші новаторські ідеї.

5. У розділі 3, підрозділ 3.4 індивідуальні графіки (рис. 3.2-3.11), що характеризують силу нервової системи спортсменок, рекомендовано винести у додатки.

Висновок. Дисертаційна робота Воронцова Артура Ігоровича на тему «Удосконалення фізичної та техніко-тактичної підготовленості дівчат 14-15 років, які займаються боксом на етапі попередньої базової підготовки», є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну та практичну значущість, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), «Порядку

присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01. 2022 р. № 44), а її автор Воронцов Артур Ігорович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний рецензент:

Доктор наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри фізичної культури і спорту
Запорізького національного університету

Караулова С.І.

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 15:18:21 28.07.2022

Назва файлу з підписом: Рецензія_Воронов.pdf
Розмір файлу з підписом: 322.9 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Рецензія_Воронов.pdf
Розмір файлу без підпису: 190.7 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КАРАУЛОВА СВІТЛАНА ІВАНІВНА
П.І.Б.: КАРАУЛОВА СВІТЛАНА ІВАНІВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 2421915644
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 15:18:22 28.07.2022
Сертифікат виданий: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
Серійний номер: 2B6C7DF9A3891DA1040000006D3D370094ECA902
Алгоритм підпису: ДСТУ-4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис PDF-файла (PAdES)
Формат підпису: З позначкою часу від ЕП (PAdES-B-T)
Сертифікат: Кваліфікований